

ПРАВОВА ОСВІТА

УДК 378.03(045)

В. М. Вовк,
доктор юридичних наук, професор

І. С. Тімуш,
доктор юридичних наук, професор

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНІСТЬ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Хмельницький університет управління та права
вул. Героїв майдану, 8, 29000, Хмельницький, Україна
Національний авіаційний університет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mails: ktp@univer.km.ua, irenat608@gmail.com

Мета: з'ясування термінологічних особливостей, пов'язаних із вживанням лексем «модернізація» та «інновація» у сфері вищої освіти, а також аналіз соціокультурних підвалин сучасних процесів, які відбуваються у вітчизняній вищій освіті. **Методи дослідження:** формулюється безперервна логіка в розкритті суті явищ інновацій та модернізації у сфері вищої освіти в Україні, які не є однопорядковими. Порівняльний аналіз змістовних відмінностей концептів «модернізація» та «інновація» при розкритті їх філософської природи, порівняльний аналіз стану західноєвропейської і вітчизняної вищої освіти. **Результати:** доведено, що якість і швидкість проведення модернізаційних процесів у сфері вищої освіти залежать від комплексу чинників, значна кількість яких не артикулюються в науковому дискурсі. Підкреслено значимість інвестицій у викладача, як умови модернізації вищої освіти, оскільки викладач і студент є ключовими фігурами усього освітнього дискурсу. Увага також приділяється і порівняльному аналізу стану західноєвропейської і вітчизняної вищої освіти. Зокрема, показано, що на сучасному етапі спостерігаються процеси трансформації класичної вищої освіти. **Обговорення:** питання, пов'язані із феноменом юридичної освіти, сьогодні стали предметом наукового зацікавлення представників багатьох наук. Актуалізація питань вищої освіти зумовлена цілим рядом причин: серйозними світоглядними зрушеннями, які відбулися, починаючи з другої половини ХХ століття; зміною сприйняття і переживання часу; процесами комерціалізації усіх сфер суспільного життя; потребами суспільства у людях «нового типу»; фрагментарністю людського життя. Вища освіта є одним із фундаментальних соціальних інститутів, яка в концентрованому вигляді фокусує в собі усі риси і характеристики соціокультурного контексту, в межах якого вона функціонує. Вітчизняна вища освіта сьогодні перебуває в процесі становлення та пошуків власної ідентичності.

Ключові слова: вища освіта, університет, модернізація, інновація, конкуренція, менеджеризація, бюрократизація, Болонський процес, інвестиція.

Постановка проблеми та її актуальність. Кожна епоха має власні лозунги і девізи, під якими проводяться «революційні» перетворення дійсності та людини. Правильне використання каналів комунікації сприяє не лише

поширенню цих лозунгів і девізів, але й забезпечує формування громадської думки, бажання мас відкоректувати свою діяльність під них, виправдовує дії владних інституцій тощо. Середньовічна культура, з її тотальним теоцентризмом, по-

роджує прагнення уподібнитися Творцю (окрема людина і спільнота прагне дотягтися до взірця, довести своє право називатися Творінням Господа); Нові часи – є епохою безмежної віри у силу науки, а тому світоглядний девіз «Знання – сила» конкретизується у сфері діяльності у гасло «Я зможу все» (лише підберу необхідні інструменти).

Щодо сучасності, то вона представляє собою двоєдине утворення: по-перше, для сьогодення в ідеологічній сфері характерним є акцентування уваги на окремій людині, а звідси наївна віра в новий гуманізм, персоніцентризм та індивідуалізм (що декларативно закріплюється у програмних документах), але, по-друге, тотальність цифрових комунікацій, швидкий розвиток техніки і технологій. Тому для сучасності характерним є лозунг «Модернізація та інновації у всьому». Модернізація та інновація сьогодні стали «ідолами» для усіх сфер соціального життя: підвищення мобільності (прочани більше не проходять пішки сотні кілометрів, вони користуються послугами усіх видів транспорту); покращення якості життя (від товарів повсякденного вжитку і продуктів до найскладніших гаджетів); формування і функціонування сильних соціальних інститутів; розцінювання людини з позицій ресурсності та капіталу (професіонал як товар); потреба інвестування в професійний розвиток, поява і використання нових інформаційних систем і каналів (збільшення обсягів інформації, всезагальна комп'ютеризація, поява віртуального простору) тощо. І це все в контексті конкуренції. Тому, на нашу думку, девізом сьогодення є «Завоюй місце під сонцем, здобудь перемогу над конкурентом».

Світоглядні настанови та конкретний соціокультурний контекст є середовищем, в межах якого формується той чи інший тип освіти. Врахувавши ці моменти, стає валідною позиція О. Карпова щодо зміни статусу місії університету як презентанта вищої освіти у суспільстві: «щодо виробництва знань класифікація університетів визначається такими місіями: університет 1.0 – тільки освітянська

інституція, університет 2.0 виконує місію навчання і дослідження, університет 3.0 окрім двох останніх приймає на себе місію соціального та економічного розвитку» [3].

Аналіз досліджень і публікацій. Феномену вищої (університетської) освіти присвячено значну кількість праць, серед яких вирізняються наукові розвідки Дьюї Дж., Кравцова А., Ле Гоффа Ж., Титаренка Л., Ортеги-і-Гассет Х., Поповича М., Пролеєва С., Хюфнера К. та ін. Щодо заявленої теми цієї статті, то сьогодні її опрацювання представлено дослідженнями Карпова О., Марченко О., Сокаль В., Інглтона Т. та ін.

Метою цієї статті є з'ясування термінологічних особливостей, пов'язаних із вживанням лексем «модернізація» та «інновація» у сфері вищої освіти, а також аналіз соціокультурних підвалин сучасних процесів, які відбуваються у вітчизняній вищій освіті.

Виклад основного матеріалу. Вища освіта в Україні є органічною складовою сучасного соціального буття, вона можлива в реальних соціокультурних умовах, а тому в своїх якісних характеристиках повторює той соціальний світ, в якому функціонує. Навчальні заклади оцінюються в рейтингах: перші позиції забезпечують перемогу за студента; студент націлюється на одержання в майбутньому престижної роботи, тобто бути спроможним витримати конкуренцію. Таким чином, конкуренція детермінує зміни, які в подальшому виявляються в модернізаційних процесах (розвиток, поява нових форм, якісно нові в порівнянні з минулим професійні запити і стандарти, нові сфери суспільного буття, які потребують фахівців).

Зазвичай концепти¹ «інновація» і «модернізація» вживаються як синоніми, тобто як такі, що мають однопорядкову природу. Але, по суті, вони є різними як за змістовними, так і темпоральними характеристиками. Модернізувати

¹ Варто зазначити, що в останні десятиріччя часто вживаним у гуманітаристиці став термін «концепт», батьківщиною якого вважають лінгвістику, але свій початок він бере з філософії. Нами вживається поняття «концепт» у філософському значенні, а тому його можна визначити як згусток сенсів, потенцію, які лежать в основі буття всього: людини, культури, людини в світі культури.

можна те, що є. Тобто, модернізація – це покращення чогось (зробимо безшумними токарні станки, розробимо комп'ютерну програму оцінювання знань, яка не буде «виснути» тощо). В темпоральному зрізі, модернізація – це процес із минулого у теперішнє. Суспільство, як таке, постійно перебуває у процесі модернізації (діапазон цих процесів, як мега-, так мікро-, безкінечний). А інновація націлена на те, чого ще немає; вона є рухом з теперішнього в майбутнє. Тому говорити про вищу освіту в Україні можемо лише з позицій модернізації [1].

Вища освіта як феномен відома європейцям з часів Середньовіччя. Аналіз розвитку вищої (університетської) освіти показує, що в ній легко «зчитуються» лише модернізаційні нотки, але не інновації. Інновація мала місце лише в одному єдиному випадку – виникнення університету як особливої форми організації освіти. Болонья стала точкою відліку нової форми організації навчального процесу, усі подальші зміни у вищій освіті – «лише коментарі на полях», тому що саме в середньовічному університеті вперше відбувається становлення освітнього простору як самостійної, автономної реальності [3].

Українська вища освіта, особливо гуманітарна, сьогодні перебуває в процесі пошуків своєї ідентичності. Якщо мати на увазі, що модернізація поділяється на два типи «та, яка наздоганяє» і «та, яка випереджає», то вітчизняна вища освіта обрала перший тип модернізації, оскільки західна вища освіта визнається нею за еталон, взірцем (як приклад твердження, що «необхідною умовою динамічного розвитку сучасного суспільства є розбудова системи вищої освіти України відповідно до світових тенденцій» [4]). Саме орієнтування на чужий досвід і визнання свого меншовартісним, не дозволяє почасти тверезо оцінити реальний стан та якість взірця.

Починаючи із 80-х років ХХ століття на Заході поширилися неоконсервативні погляди, які проголошували цінність приватної ініціативи, конкуренцію і динамізм, менеджерицію, апологетику модернізації, вимогу привнесення нового духу тощо. На практиці це

виявилось у внесенні змін до навчальних планів, до зміни предметів і методів навчання, скорочення штату викладачів, тектонічних змін у сфері управління університетами. Орієнтація на профітно-ринкові цінності, конкуренція, спроможність до самофінансування і виживання наприкінці ХХ століття стали основними рисами вищої освіти на Заході. От саме на таку модель вищої освіти сьогодні і проголошений курс орієнтації вітчизняної вищої освіти, здебільшого на державно-бюрократичному рівні. Але західна вища освіта має як позитивні, так і негативні риси. Не усі її явища і форми є конструктивними і такими, що потребують наслідування (наприклад, менеджериція, бюрократизація, Болонський процес тощо). Підтвердженням негараздів у вищій школі Заходу можуть бути і масові акції протесту, на які виходять як студенти, так і викладачі.

Так звана модернізація вищої освіти в Україні сьогодні зводиться до проведення часткових реформ і внесення змін в нормативно-правову базу, яка врегульовує цей вид суспільної практики, а також спробою насильницького культивування елементів організації західної вищої освіти в національному контексті, без врахування ментальних і соціокультурних особливостей (положення Болонської угоди і сьогодні залишаються чужорідними елементами, спроба їх втілення на практиці не вирішила основної проблеми – не можемо гордитися висококласними випускниками-фахівцями, якість освіти не підвищилася; підрахунок балів, набраних студентом впродовж семестру, не є запорукою формування у нього глибоких знань чи показником якісної роботи викладача). Разом з цим, в таких змінах немає системності. Наприклад, викликає нерозуміння розробка окремих законів щодо конкретних напрямків підготовки фахівців, йдеться про ідею створення спеціальних законів, які стосуються регулювання юридичної освіти.

Модернізація вищої освіти як процес, який є покращенням наявного, не може відбуватися завдяки владним розпорядженням та змін у нормативній базі. Насторожує і те, що розробка нормативної бази в сфері регулювання вищої освіти відбувається однобоко – з позицій чиновників від освіти, які занадто далекі від реального навчаль-

ного процесу як такого. Що теж є зрозумілим і логічним, якщо орієнтуватися в теорії бюрократії М. Вебера. Сучасна бюрократія, так само як і ті, ким управляє бюрократія, підкоряються не особистості (як було у традиційних суспільствах), а законам, які є формально-раціональними началами. Тому сучасні чиновники: 1) співробітники службового персоналу особисто вільні і підкоряються щодо їх безособових офіційних обов'язків; 2) вписані у чітко встановлену ієрархію посад; 3) мають чітко визначені посадові обов'язки; 4) чиновники-управлінці підбираються згідно професійної кваліфікації, в ідеалі підтверженої дипломом; 5) чиновники-управлінці отримують винагороду в грошовій формі і зазвичай мають право на пенсію. Зарплата видається відповідно до місця в ієрархії; 6) виконання посади (тобто функціональних обов'язків) є єдиним і головним заняттям чиновника; 7) посадова особа не може присвоїти ні посади, ні доходи, які пов'язані з нею; 8) посадова особа підпорядковується суворій дисципліні і контролю при виконанні своїх обов'язків» [5]. І при цьому, чиновники не повинні бути професіоналами! і безпосередньо займатися практичною діяльністю за фахом!

Як відомо, університет може існувати без управлінської ланки, на засадах самоуправління. Але сьогодні це історія. Вища школа і держава сьогодні взаємопов'язані, однак не рівноправними дружніми або партнерськими зв'язками. Держава через своїх чиновників здійснює управлінські функції щодо організації, форм, видів, рівнів вищої освіти. Державний патерналізм у справах освітянських, здається, сьогодні досягнув свого апогею. Хоча слід мати на увазі, що європейські університети втратили свою особливу юридичну автономію в XV-XVI століттях у зв'язку із виникненням незалежних монархічних держав. Починаючи з цього періоду, європейські університети перетворилися в символ «ідеологічної поліції» на службі у політичної влади (Жак Ле Гофф).

Модернізація вищої освіти в Україні сьогодні є комплексною проблемою, кожна із

складових якої є важливою. Зокрема, в науковій літературі значна увага приділена питанням «чому» необхідна модернізація вищої освіти, але разом з цим, невисвітленими залишаються питання «як» це зробити.

Попри тоталітаризм бюрократично-управлінської машини у сфері вищої освіти, викладач, разом зі студентом, є ключовою фігурою навчального закладу. Саме зв'язка «викладач-студент» робить можливим саме існування університету. Шкода, що сьогодні слова великого К. Ясперса багатьма сприймаються з насмішкою, а у декого викликають співчуття: «університет є тим місцем, у якому повинно розкриватися саме світле творіння епохи. Там, в особі викладачів і студентів, повинні збиратися люди, професія яких полягає у ні в чому не обмеженому прагненні істини як такої, в ім'я самої істини. Те, щодесь є можливість нічим не обумовлений пошук істини, є претензією людини як людини» [6].

Серйозною проблемою, яка суттєво впливає на якість модернізаційних процесів вищої освіти в Україні, є проблема інвестицій у викладача. Точніше, відсутність інвестицій у викладача, окрім вкладання власних коштів самого викладача. На нашу думку, процес модернізації починається із постаті викладача і його відношення до своєї роботи та умов праці. Усі, хто навчався у радянській школі і вузі, пам'ятає процес вивчення іноземних мов. Результат такого вивчення був нульовий, натомість, сучасні методики – дають досить хороші результати. Викладач іноземної мови сьогодні навчився по-новому вчити, подавати і пояснювати матеріал, виявляти в процесі викладання свою креативність і винахідливість.

Модернізаційні процеси у сфері освіти не можуть зводитися до владно-державних розпоряджень, вони повинні носити змістовний характер, тобто стосуватися змісту навчання, а це є зоною відповідальності саме викладача. Логічний висновок, який напрашується – вчити по-новому і новому може лише той викладач, який постійно працює над собою (як і представник будь-якої іншої професії). До того часу коли викладач не буде вчити по-новому, не можуть відбуватися зміни у самій освіті. Для підвищення професійно-

го рівня потрібно дві умови – час і кошти (в контексті творчого підходу самого викладача).

Вивільнення часу викладача на підвищення його професійного рівня можливе за умови зменшення виконання ним бюрократичних завдань. У 2015 році Т. Інглонт охарактеризував стан речей в британських університетах, але складається враження, що він працює в одному із українських вузів: «в будь-якому випадку, величезний ріст бюрократії в британській вищій освіті, викликаний розквітом управлінської ідеології і жорсткими вимогами державної атестації, означає, що у вчених тепер залишається набагато менше часу на підготовку до занять, навіть якщо вони ще видаються їм гідною справою – що в останні роки видається досить сумнівним» [2].

Щодо другої умови, то бюрократично-управлінський апарат сучасного українського вузу неохоче виділяє кошти на проходження стажувань, курсів підвищення кваліфікації тощо. Зазвичай, відмови аргументуються скрутним фінансовим становищем навчального закладу, недоодержанням фінансування з державного бюджету тощо. А враховуючи розмір заробітної платні викладача, вимог друкувати статті (майже усі періодичні видання платні), вимогу бути учасником у конференціях (знову ж оплата самим викладачем), стає зрозумілим, чому викладач не проходить тренінги або курси. Низька оплата праці викладача в Україні має набагато глибші причини, аніж банальне недофінансування, йдеться про ментальні особливості. Знівелювання престижності інтелектуальної праці у вітчизняному соціокультурному контексті – основна причина такого розміру заробітної платні (у пострадянському просторі залишається зневажливе ставлення до представників інтелектуальної праці). Окрім того, класичний викладач класичного університету не вписується в систему соціальних координат сучасності: «успішність – матеріальні статки», «уміння домовлятися», «наявність корисних зв'язків» тощо. Інвестиції у підвищення професійного рівня викладача (не важливим є їх джерело в цьому контексті) є цілком зрозумілим феноменом сучасності: людина розглядається з точки

зору ресурсності і як товар. На зміну «робочій силі» приходять «людський капітал».

Ще в 70-х років відбулися значні зміни у спрямованості західноєвропейської освіти під впливом доповіді Римського клубу «Немає меж навчання», положення якої сформулювали уявлення про два типи навчання (при цьому навчання розуміється в широкому сенсі слова – як процес приросту як індивідуального, так і соціального досвіду). Перший тип навчання – підтримуючий (*maintainance learning*) – направлений на відтворення наявної культури, її паттернів і соціального досвіду, що виявляється у спадковості соціального досвіду. На противагу підтримуючому, інноваційний тип навчання (*innovative learning*), націлений на привнесення нового в наявну культуру і створення ноу-хау у соціальному середовищі, а також на оперативне реагування на проблемні ситуації як особистого, так і суспільного порядку. Неготовність вітчизняних навчальних закладів до переходу на інноваційні рейки навчання пояснюється невідповідністю суспільства (і викладача, і студента також) до сприйняття і вирішення нових соціальних проблем та оперативного реагування на сучасні соціальні запити [4, с. 2].

Висновки. Вища освіта в Україні, як і на всьому пострадянському просторі, існує в межах індустріальної культури середини ХХ століття (О. Карпов), що пояснює домінування моделі підтримуючого навчання. Тобто, діяльність навчальних закладів направлена лише на підготовку кадрів. І це на фоні суттєвих змістовних зрушень у сфері європейської освіти, яку намагається наслідувати вітчизняна. Тому і говорити про інновації та інноваційний характер вітчизняної вищої освіти ще зарано. Коректніше, було б вести мову про елементи інновацій у цій сфері.

Література

1. *Вовк В. М.* Навчальний процес у вищій школі та інноваційні технології (спроба критичного аналізу) / В. М. Вовк // Сучасні інновації в педагогіці вищої школи: тези доповідей наук.-теор. конф. (м. Київ, 29 листоп. 2013 р.). – К.: НАВС, 2013. – С. 13-14.

2. *Инглтона Терри* Медленная смерть университета [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://scep sis.net/library/id_3672.html

3. *Карпов А. О.* Университеты в обществе знаний: теория творческих пространств / А. О. Карпов // Вопросы философии. – 2018. – № 1.

4. *Кларин М. В.* Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии (Анализ зарубежного опыта) / М. В. Кларин. – Рига: НПЦ «Эксперимент», 1995. – 176 с.

5. *Марченко О. В.* Генезис ідеї університету у знаково-символічному вимірі освітнього простору / О. В. Марченко // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць. – К.: ВІР УАН, 2011. – Вип. 45. – С. 454-462.

6. *Сокаль В. А.* Проблеми модернізації вищої освіти України / В. А. Сокаль [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2014-modernizatciya-natsionalnoj-ekonomiki/4_sokal.htm

7. *Теория* бюрократии М. Вебера [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zavtrasessiya.com/index.pl?act=PRODUCT&id=2175>

8. *Ясперс К.* Идея университета [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gridnev.info/?p=17>

References

1. *Vovk V. M.* Navchal'nyj proces u vyshhij shkoli ta innovacijni tehnologii' (sproba krytychnogo analizu) / V. M. Vovk // Suchasni innovacii' v pedagogici vyshhoi' shkoly: tezy dopovidej nauk.-teor. konf. (Kyj'v, 29 lystop. 2013 r.). – K.: NAVS, 2013. – S. 13-14.

2. *Ingltone Terry* Medlennaja smert' universiteta [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: https://scep sis.net/library/id_3672.html

3. *Karpov A. O.* University v obshhestve znaniy: teorija tvorcheskih prostranstv / A. O. Karpov // Vo-prosy filosofii. – 2018. – № 1.

4. *Klarin M. V.* Innovacii v mirovoj pedagogike: obuchenie na osnove issledovanija, igry i diskussii (Analiz zarubezhnogo opyta) / M. V. Klarin. – Riga: NPC «Eksperiment», 1995. – 176 s.

5. *Marchenko O. V.* Genezys idei' universytetu u znakovo-symvolichnomu vymiri osvith'ogo prostoru / O. V. Marchenko // Gileja: naukovyj visnyk. Zb. nauk. prac'. – K.: VIR UAN, 2011. – Vyp. 45. – S. 454-462.

6. *Sokal' V. A.* Problemy modernizacii' vyshhoi' osvity Ukrai'ny / V. A. Sokal' [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.confcontact.com/2014-modernizatciya-natsionalnoj-ekonomiki/4_sokal.htm

7. *Teoryja* bjurokratyy M. Vebera [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zavtra sessiya.com/index.pl?act=PRODUCT&id=2175>

8. *Jaspers K.* Ydeja unyversyteta [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.gridnev.info/?p=17>

**МОДЕРНИЗАЦИЯ И ИННОВАЦИОННОСТЬ
В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ**

Хмельницкий университет управления и права
ул. Героев майдана, 8, 29000, Хмельницкий, Украина
Национальный авиационный университет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Киев, Украина
E-mails: ktp@univer.km.ua, irenat608@gmail.com

Цель: выяснение терминологических особенностей, связанных с употреблением терминов «модернизация» и «инновация» в сфере высшего образования, а также анализ социокультурных основ современных процессов, происходящих в отечественном высшем образовании. **Методы исследования:** формулируется непрерывная логика в раскрытии сущности явлений инноваций и модернизации в сфере высшего образования в Украине, которые не являются однопорядковыми. Сравнительный анализ различных концептов «модернизация» и «инновация» при раскрытии их философской природы, сравнительный анализ западноевропейского и отечественного высшего образования. **Результаты:** доказано, что качество и скорость проведения модернизационных процессов в сфере высшего образования зависят от комплекса факторов, значительное количество которых не артикулируются в научном дискурсе. Подчеркнуто значимость инвестиций в преподавателя, как условия модернизации образования, поскольку преподаватель и студент являются ключевыми фигурами всего образовательного дискурса. Внимание также уделяется и сравнительному анализу состояния западноевропейского и отечественного высшего образования. В частности, показано, что на современном этапе наблюдаются процессы трансформации классического высшего образования. **Обсуждение:** вопросы, связанные с феноменом юридического образования, сегодня стали предметом научного интереса представителей многих наук. Актуализация вопросов высшего образования обусловлена целым рядом причин: серьезными мировоззренческими сдвигами, которые произошли, начиная со второй половины XX века; изменением восприятия и переживания времени; процессами коммерциализации всех сфер общественной жизни; потребностями общества в людях «нового типа»; фрагментарностью человеческой жизни. Высшее образование является одним из фундаментальных социальных институтов, которая в концентрированном виде фокусирует в себе все черты и характеристики социокультурного контекста, в рамках которого она функционирует. Отечественная высшее образование сегодня находится в процессе становления и поисков собственной идентичности.

Ключевые слова: высшее образование, университет, модернизация, инновация, конкуренция, менеджериализация, бюрократизация, Болонский процесс, инвестиция.

**MODERNIZATION AND INNOVATION
IN NATIONAL HIGH SCHOOL**

Khmelnitsky University of Management and Law
 Heroes of the Maidan st., 8, 29000, Khmelnytsky, Ukraine
 National Aviation University
 Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
 E-mails: ktp@univer.km.ua, irenat608@gmail.com

Purpose: the article is devoted to the phenomena of innovation and modernization in the sphere of higher education in Ukraine, which are not ordinary. It is shown the meaningful difference between the concepts of «modernization» and «innovation», as well as revealing their philosophical nature. Also it should be noticed that domestic humanitarian has exalted attitude to the stated processes, in particular, the so-called «innovative» methods of teaching are very unlikely to be admired. **Methods:** the continuous logic is formulated in revealing the essence of the phenomena of innovation and modernization in the sphere of higher education in Ukraine, which are not one-way ones. Comparative analysis of the differences between the concepts of «modernization» and «innovation» in the disclosure of their philosophical nature, a comparative analysis of Western European and domestic higher education. **Results:** it has been proved that the quality and speed of modernization processes in the field of higher education depend on a set of factors, a large number of which are not articulated in the scientific discourse. Particular attention has been paid to investing in the teacher as a condition for the modernization of higher education, since the teacher and student are key figures in all educational discourse. Attention is also paid to the comparative analysis of the status of Western European and national higher education. In particular, it has been shown that at the present stage there are processes of transformation of classical higher education. **Discussion:** today issues related to the phenomenon of legal education, have become the subject of scientific interest of representatives from many science fields. Actualization of higher education issues resulted from the number of reasons: significant worldview shifts that have taken place since the second half of the twentieth century; change in time perception and experience; commercialization processes in all spheres of public life; demand in people of a «new type»; fragmentation of human life. Higher education is one of the fundamental social institutions, which in a concentrated form focuses on all the features and characteristics of the socio-cultural context within which it operates. Today patriotic higher education is in the process of establishing and searching for its own identity.

A specific feature of modern scientific knowledge is the actualization of those sciences and scientific fields, which in aggregate form the so-called humanitarian. Education is one of the directions of the life of a society, being humanitarian in nature and its character. Today issues related to the phenomenon of legal education, have become the subject of scientific interest of representatives from many science fields. Actualization of higher education issues resulted from the number of reasons: significant worldview shifts that have taken place since the second half of the twentieth century; change in time perception and experience; commercialization processes in all spheres of public life; demand in people of a «new type»; fragmentation of human life. Higher education is one of the fundamental social institutions, which in a concentrated form focuses on all the features and characteristics of the socio-cultural context within which it operates. Today patriotic higher education is in the process of establishing and searching for its own identity.

There are significant megatrends in the field of current higher education – modernization and innovation. The article is devoted to the phenomena of innovation and modernization in the sphere of higher education in Ukraine, which are not ordinary. It is shown the meaningful difference between the concepts of «modernization» and «innovation», as well as revealing their philosophical nature. Also it should be noticed that domestic humanitarian has exalted attitude to the stated processes, in particular, the so-called

«innovative» methods of teaching are very unlikely to be admired. It has been proved that the quality and speed of modernization processes in the field of higher education depend on a set of factors, a large number of which are not articulated in the scientific discourse. Particular attention has been paid to investing in the teacher as a condition for the modernization of higher education, since the teacher and student are key figures in all educational discourse. Attention is also paid to the comparative analysis of the status of Western European and national higher education. In particular, it has been shown that at the present stage there are processes of transformation of classical higher education.

Keywords: *higher education, university, modernization, innovation, competition, managerialization, bureaucratization, Bologna process, investment.*